

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Marszałek Senatu
BPS.DPS.030.11.2020

Druk nr 578
Warszawa, 18 sierpnia 2020 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

zgodnie z art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. mam zaszczyt przekazać Pani Marszałek podjętą przez Senat na 14 posiedzeniu w dniu 18 sierpnia 2020 r. uchwałę w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy

- o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych wraz z projektem tej ustawy.

Jednocześnie pragnę poinformować, że Senat upoważnił panią senator Magdalenę Kochan do reprezentowania Senatu w dalszych pracach nad tym projektem.

Z poważaniem
(-) Tomasz Grodzki

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 18 sierpnia 2020 r.

w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych.

Jednocześnie upoważnia panią senator Magdalenę Kochan do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych

Art. 1. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568 i 1222) w art. 6 w ust. 2 po pkt 6a dodaje się pkt 6b w brzmieniu:

„6b) pozbawienia możliwości wykonywania swojego zawodu przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych;”.

Art. 2. W ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 319) w art. 12 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. W przypadku umieszczenia osoby uprawnionej w domu pomocy społecznej, różnicę opłat za pobyt, wynikającą z opłat ponoszonych przez tę osobę, a rzeczywistym kosztem, pokrywa Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.”.

Art. 3. 1. W przypadku osób, którym potwierdzono status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, i którym uznano okresy składkowe na jednej lub kilku podstawach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8 i 10, ust. 2 pkt 6a, 6b i 8 ustawy zmienianej w art. 1, składki emerytalne za te okresy składkowe zostają wpłacone do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z części budżetu państwa, której dysponentem jest Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

2. Składki emerytalne, o których mowa w ust. 1, wpłaca się tylko za okresy składkowe niemające równocześnie innej podstawy niż wymieniona w ust. 1.

3. Składki emerytalne, o których mowa w ust. 1, zostają wpłacone w wysokości, która obowiązywała od przeciętnego wynagrodzenia w odpowiednim roku lub latach, zrewaloryzowanej na dzień 31 sierpnia 2020 r.

4. W przypadku osób, które świadczyły pracę po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r. lub były pozbawione możliwości wykonywania swojego

zawodu przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych, i które w tym samym czasie świadczyły inną pracę, z tytułu której wpłacane były składki emerytalne w wysokości niższej niż obowiązywała od przeciętnego wynagrodzenia w odpowiednim roku lub latach, za ten czas zostaje odpowiednio wpłacone wyrównanie składek emerytalnych do wysokości, która obowiązywała od przeciętnego wynagrodzenia w odpowiednim roku lub latach.

5. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, do dnia 31 sierpnia 2021 r., ponownie ustali kapitał początkowy i obliczy wysokość emerytury osób, o których mowa w ust. 1, z uwzględnieniem wpłaconych składek, o których mowa w ust. 1, bez konieczności składania odpowiednich wniosków przez osoby zainteresowane.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Projekt służy przywróceniu sprawiedliwości i godności oraz częściowemu zrehabilitowaniu ekonomicznych skutków represji osobom, którym potwierdzono status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, i którym za czas prowadzenia działalności opozycyjnej lub podlegania represjom uznano okresy składkowe na potrzeby emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale za które w okresie PRL płaconie składek emerytalnych było niemożliwe. Projekt dotyczy czterech grup osób, którym okresy składkowe są uznawane na mocy ustawy o emeryturach i rentach z FUS – są to osoby osadzone w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania albo bez wyroku po dniu 31 grudnia 1955 r. za działalność polityczną, osoby świadczące pracę po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r., osoby niewykonyjące pracy przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych, osoby internowane na podstawie art. 42 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym – oraz dodaje grupę piątą, dotychczas niesłusznie pominiętą: osoby pozbawione możliwości wykonywania swojego zawodu przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych (taka kategoria osób represjonowanych jest objęta ustawą o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, ale nie ustawą o emeryturach i rentach z FUS).

Obecnie osoby te są traktowane tak, jak gdyby w uznanych okresach składkowych miały zerowe wynagrodzenia, zatem jak gdyby ich wkład do społeczeństwa i państwa był bezwartościowy. Uznawane tylko w ten sposób okresy składkowe nie podnoszą wysokości emerytury, są zatem pozorne zamiast rzeczywistych. Ta sprzeczność jest niezrozumiała, krzywdząca i poniżająca. Oznacza lekceważenie działalności opozycyjnej, pracy dla opozycji i kosztów ekonomicznych ponoszenia represji.

Projekt służy temu, aby osoby te doznały od Państwa Polskiego uhonorowania zamiast litości. Zgodnie z projektem, punktem odniesienia przy traktowaniu tych osób będzie nie brak emerytury lub bardzo niska (tak zwana głodowa) emerytura, lecz przeciętne wynagrodzenie – nie wynagrodzenie minimalne – w Polsce w latach prowadzenia działalności opozycyjnej lub podlegania represjom. Status tych osób zostanie połączony ze statusem całego społeczeństwa,

a nie tylko jego najuboższej części. Nastąpi także dostrzeżenie i uznanie indywidualnych zasług poszczególnych osób – ich zróżnicowanego wkładu, działalności i pracy oraz zróżnicowanych kosztów ponoszenia represji. Wszystkim osobom zostanie zapewnione poczucie większej ekonomicznej i życiowej normalności i stabilności.

Skutki finansowe projektu ustawy dla budżetu państwa będą ograniczone. W wyniku wejścia ustawy w życie wiele spośród jej beneficjentów nie będzie musiało otrzymywać wprowadzanego ustawą z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw, świadczenia wyrównawczego dla osoby pobierającej emeryturę w kwocie niższej niż 2400 zł miesięcznie. W zamian osoby te będą otrzymywać normalną emeryturę. Jednorazowe wpłacenie lub wyrównanie składek emerytalnych zrewaloryzowanych na dzień 31 sierpnia 2020 r., za osoby, których dotyczy projekt, może być dla budżetu państwa tańsze od comiesięcznego wypłacania świadczeń wyrównawczych do emerytur zaniżonych wskutek nieopłacenia składek.

Dotychczasowe uregulowania prawne dają pierwszeństwo działaczom opozycji antykomunistycznej w uzyskaniu miejsca w domu pomocy społecznej (DPS), jednakże w przypadku braku możliwości pokrycia pełnej kwoty finansowej przez skierowanego, różnicę pokrywa rodzina albo gmina miejsca zamieszkania skierowanego.

Takie uregulowanie prawne czyni przepis o pierwszeństwie w uzyskaniu miejsca w DPS niejednokrotnie trudnym do zrealizowania, gdyż kierującym do DPS są urzędy podlegające władzom gminnym. W przypadku niewskazania przez działacza opozycji swoich dzieci, gminy muszą brać na siebie obowiązek dodatkowego świadczenia finansowego, wydając przedmiotowe skierowanie.

W związku z powyższym projekt przewiduje regulację, zgodnie z którą w przypadku umieszczenia osoby uprawnionej w DPS, różnicę opłat za pobyt, wynikającą z opłat ponoszonych przez tę osobę, a rzeczywistym kosztem, pokrywać będzie Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe są przedstawione w Ocenie Skutków Regulacji.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: *Ustawa o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych*

Data sporządzenia: 18 sierpnia 2020 r.

Przedstawiciel wnioskodawcy:
Senator Magdalena Kochan

Źródło: inicjatywa komisji senackiej

Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym:
Iwona Kozera-Rytelek, główny legislator, tel. 22 694 9338
Marian Fałek, ekspert ds. OSR, tel. 22 694 9082

Nr druku: 195

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Obecne rozwiązania prawne powodują, że osoby, którym potwierdzono status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, i którym za czas prowadzenia działalności opozycyjnej lub podlegania represjom uznano okresy składkowe na potrzeby emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale za które w okresie PRL płacone składki emerytalne było niemożliwe, traktowane są tak, jak gdyby w uznanych okresach składkowych miały zerowe wynagrodzenia. Takie rozwiązanie powoduje, że uznawane tylko w ten sposób okresy składkowe nie podnoszą wysokości emerytury tych osób. W konsekwencji zasłużone dla Polski osoby często są w trudnej sytuacji materialnej i utrzymują się z najniższej emerytury lub renty.

Dotychczasowe uregulowania prawne przyznają pierwszeństwo działaczom opozycji antykomunistycznej przy uzyskaniu miejsca w domu pomocy społecznej, jednakże w przypadku braku możliwości pokrycia pełnej kwoty za pobyt w takim domu przez skierowanego, różnicę pokrywa rodzina lub też gmina miejsca zamieszkania skierowanego. W przypadku niewskazania przez działacza opozycji swoich dzieci, gminy muszą przejąć na siebie obowiązek sfinansowania dodatkowych obciążeń. Takie uregulowanie prawne czyni przepis o pierwszeństwie uzyskania miejsca w domu pomocy społecznej niejednokrotnie trudnym do zrealizowania, gdyż kierującym do domów pomocy społecznej są urzędy podlegające władzom gminy.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt.

Rekomenduje się projekt *ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych*, w którym proponuje się wprowadzenie następujących rozwiązań:

- osobom o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, którym uznano okresy składkowe, ZUS dokona do dnia 31 sierpnia 2021 r. ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego, obliczy wysokość emerytury z uwzględnieniem składek za okresy represji,
- w przypadku umieszczenia osoby o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych w domu pomocy społecznej, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych pokrywał będzie różnicę pomiędzy kosztem pobytu a opłatą wniesioną przez tą osobę.

Oczekuje się, że przedmiotowa ustawa przywróci sprawiedliwość i godność oraz częściowo zrekompensuje ekonomiczne skutki represji, poprawi sytuację materialną osobom o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt.

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
osoby o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej oraz osoby represjonowane z powodów politycznych			<ul style="list-style-type: none">wyższe emeryturynieopłaconą część kosztu pobytu w domu pomocy społecznej finansował będzie Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych		obowiązek sfinansowania różnicy pomiędzy kosztem pobytu w domu pomocy społecznej a opłatą wniesioną przez działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych
ZUS		obowiązek dokonania osobom o potwierdzonym statusie działacza opozycji antykomunistycznej oraz osobom represjonowanym z powodów politycznych do dnia 31 sierpnia 2021 r. ponownie ustalić wysokość kapitału początkowego i obliczyć wysokość emerytury z uwzględnieniem składek za okresy represji wzrost wydatków z powodu wypłaty wyliczonych wyższych emerytur działaczom opozycji antykomunistycznej oraz osobom represjonowanym z powodów politycznych

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji.

Z uwagi na wniesienie projektu ustawy w trybie tzw. szybkiej ścieżki legislacyjnej, zgodnie z art. 69 ust. 3 Regulaminu Senatu, konsultacji nie przeprowadza się.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych:

(ceny stałe z 2020 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Budżet państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FUS	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wydatki ogółem	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Budżet państwa	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
FUS	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Saldo ogółem	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Budżet państwa	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
FUS	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródła finansowania

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Przedmiotowa ustawa będzie wpływała na sektor finansów publicznych, przepływy finansowe pomiędzy podmiotami zakwalifikowanymi do tego sektora, spowoduje wzrost wydatków sektora finansów publicznych. Sporządzenie wiarygodnych szacunków wzrostu wydatków sektora finansów publicznych z powodu wypłaty wyższych emerytur uprawnionym adresatom normy prawnej, na skutek ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego i obliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem składek za okresy represji, jest możliwe przy zastosowaniu podejścia metodologicznego polegającego na szacowaniu wzrostu wydatków na podstawie danych jednostkowych uprawnionych osób. Kalkulację, ze względu na dostępność danych, która ukaże najbardziej prawdopodobne skutki może dokonać ZUS. Przyjmując założenie, że liczba osób uprawnionych będzie wynosiła 13 800, zaś przeciętna kwota wzrostu emerytury wyniesie ok. 500 zł, wówczas wzrost wydatków wyniósłby 83 mln zł na rok. Jednakże po wejściu w życie przedmiotowej ustawy wiele spośród tych osób nie będzie musiało otrzymywać świadczenia wyrównawczego, które zostanie wprowadzone na mocy ustawy z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw. Oznacza to, że ostateczne skutki finansowe prawdopodobnie będą kształtować się na niższym poziomie.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

Skutki

Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2020 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	0	0	0	0	0	0
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	0	0	0	0	0	0
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Brak wpływu.						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	<p>Przedmiotowa ustawa będzie oddziaływała na grupę obywateli mających status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, w części rekompensując skutki ekonomiczne represji, brak wniesienia przez nich składki emerytalnej w wyniku doznanych represji. Zakład Ubezpieczeń Społecznych będzie obowiązany, do dnia 31 sierpnia 2021 r., ponownie ustalić tym osobom wysokość kapitału początkowego i obliczyć im wysokość emerytury z uwzględnieniem składek za okresy represji.</p> <p>Ponadto osobom z tej grupy, w przypadku gdy zostaną umieszczone w domu pomocy społecznej Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych będzie obowiązany pokryć nieopłaconą przez nie część kosztów pobytu. Dla przykładu w 2019 r. miesięczny koszt utrzymania 1 miejsca w domu pomocy społecznej w województwie opolskim wynosił 3 341 zł, koszt ten wahał się od 2 900 zł do 3 763 zł¹.</p>						

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu.

Brak wpływu.

9. Wpływ na rynek pracy:

Brak skutków.

10. Wpływ na pozostałe obszary.

środowisko naturalne
 sytuacja i rozwój regionalny
 inne:

demografia
 mienie państwowe

informatyzacja
 zdrowie

Omówienie wpływu Brak wpływu.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego.

Przepisy projektowanej ustawy wejdą w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Przedmiotowa ustawa powinna podlegać ewaluacji po upływie trzech lat jej obowiązywania w celu określenia jej wpływu na sytuację osób uprawnionych (działaczy opozycji antykomunistycznej oraz osoby represjonowane z powodów politycznych) oraz skutków finansowych dla sektora finansów publicznych.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).

Brak

¹Źródło: ZAŁĄCZNIK NR 9 „Analiza sytuacji regionalnej w zakresie rozwoju usług publicznych (opiekuńczych i aktywizacyjno-wspierających) skierowanych do osób starszych i niepełnosprawnych”.

Warszawa, 25 sierpnia 2020 r.

BAS-WAPM-1769/20

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. ...SPS-WP-020-11(6)20

Data wpływu ..26...08...2020.....

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Magdalena Kochan)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2019 r. poz. 1028, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje zmianę art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹ oraz art. 12 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych².

Proponowana ustawa zakłada zaliczenie do okresów uważanych za okresy składkowe – za które została opłaconą składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne – okresy pozbawienia możliwości wykonywania swojego zawodu przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych. Składki emerytalne za osoby, którym potwierdzono status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej i którym uznano okresy składkowe na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zostaną wpłacone do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z części budżetu państwa, której dysponentem jest Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Projekt przewiduje ponadto, że w przypadku umieszczenia w domu pomocy społecznej osoby uprawnionej, represjonowanej z powodów

¹Dz. U. z 2020 r. poz. 53, ze zmianami.

²Dz. U. z 2020 r. poz. 319.

politycznych (w rozumieniu ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych), różnicę opłat za pobyt, wynikającą z opłat ponoszonych przez tę osobę, a rzeczywistym kosztem będzie pokrywał Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

W prawie Unii Europejskiej w dziedzinie świadczeń zabezpieczenia społecznego, w tym świadczeń emerytalnych i rentowych, należy wskazać rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego³ (dalej: rozporządzenie (WE) nr 883/2004) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego⁴. Rozporządzenia nie regulują zagadnienia będącego przedmiotem proponowanej ustawy.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Kwestie, o których mowa w projekcie ustawy, nie są przedmiotem regulacji prawa UE

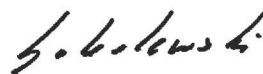
4. Konkluzja

Przedmiot projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

³ Dz. Urz. UE L 166 z 30.4.2004 r., str. 1, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 5, str. 72.

⁴ Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009 r., str. 1, ze zmianami.

Warszawa, 25 sierpnia 2020 r.

BAS-WAPM-1770/20

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SP5-11P-020-71(7)20

Data wpływu 26. 08. 2020

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (przedstawiciel wnioskodawcy: senator Magdalena Kochan) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ustawy przewiduje zmianę art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych¹ oraz art. 12 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych².

Proponowana ustawa zakłada zaliczenie do okresów uważanych za okresy składkowe – za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne – okresy pozbawienia możliwości wykonywania swojego zawodu przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych. Składki emerytalne za osoby, którym potwierdzono status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej i którym uznano okresy składkowe na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zostaną wpłacone do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z części budżetu państwa, której dysponentem jest Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Projekt przewiduje ponadto, że w przypadku umieszczenia w domu pomocy społecznej osoby uprawnionej, represjonowanej z powodów politycznych (w rozumieniu ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych), różnicę opłat za

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 53, ze zmianami.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 319.

pobyty, wynikającą z opłat ponoszonych przez tę osobę, a rzeczywistym kosztem będzie pokrywał Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Przedmiot projektu ustawy nie jest objęty prawem UE.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Autor:

Dorota Olejniczak
ekspert ds. legislacji
w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:
Wicedyrektor
Biura Analiz Sejmowych

Przemysław Sobolewski

SĄD NAJWYŻSZY
Rzeczypospolitej Polskiej

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS
L.dz. 35-173-484/ks
Data wpływu 02.09.2020

Warszawa, dnia 01 września 2020 r.

BSA III-021-240/20

Pan
Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 24 sierpnia 2020 r., SPS-WP-173-020-71(5)/20 działając na podstawie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (j.t. Dz.U. z 2019r. poz. 825) w załączeniu uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych.*

Z poważaniem

w/z Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego

dr hab. Tomasz Przesławski

Prezes Sądu Najwyższego
kierujący pracą Izby Dyscyplinarnej

#YDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SPS-WP-020-71(8)/20

Data wpływu 02.09.2020

BSA III - 021 - 240/20

**Opinia do projektu ustawy
o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń
Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz
osobach represjonowanych z powodów politycznych**

I. Projekt ustawy

1. Pismem z dnia 24 sierpnia 2020 r. Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu RP przekazał Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego w trybie art. 1 pkt 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym projekt ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych z prośbą o sporządzenie opinii w przedmiocie rozwiązań proponowanych w projekcie.
2. Zgodnie z uzasadnieniem projektu służy on „przywróceniu sprawiedliwości i godności oraz częściowemu zrekompensowaniu ekonomicznych skutków represji osobom, którym potwierdzono status działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych, i którym za czas prowadzenia działalności opozycyjnej lub podlegania represjom uznano okresy składkowe na potrzeby emerytur z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ale za które w okresie PRL płacone składki emerytalnych było niemożliwe.”

II. Ocena wprowadzonych zmian

1. Odnośnie do art. 1 projektu należy dostrzec, że nakazuje on za okresy składkowe uznać także okresy „pozbawienia możliwości wykonywania swojego zawodu przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych”. Tym samym nawiązuje do definicji osoby represjonowanej z ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach

opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych.

Zarazem jednak dostrzec trzeba, że skutkiem wejścia w życie projektowanej zmiany będzie wzrost wydatków ZUS z powodu wypłaty wyliczonych wyższych emerytur działaczom opozycji antykomunistycznej oraz osobom represjonowanym z powodów politycznych. W „Ocenie skutków regulacji” oszacowano – przyjmując założenie, że liczba osób uprawnionych będzie wynosiła 13 800, zaś przeciętna kwota wzrostu emerytury wyniesie ok. 500 zł – że wzrost wydatków wyniósłby 83 mln zł na rok (pkt 6).

Niemniej wydaje się, że zasadność proponowanego rozwiązania uchyla się jednak spod oceny Sądu Najwyższego. Kształtowanie polityki społecznej jest domeną ustawodawcy działającego w ramach wytycznych konstytucyjnych. Nie jest rolą władzy sądowniczej ocenianie zasadności i celowości wprowadzanych instytucji oraz ich ewentualnych skutków ekonomicznych. W konsekwencji przedmiotem oceny może być jedynie kwestia językowego i systemowego ukształtowania proponowanych przepisów.

Na tym tle należy uznać, że z dogmatycznego punktu widzenia proponowana zmiana nie budzi wątpliwości.

2. Uwagi te odnoszą się także do art. 2 projektu. Oczywiście nałożony na Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych obowiązek sfinansowania różnicy pomiędzy kosztem pobytu w domu pomocy społecznej a opłatą wniesioną przez działacza opozycji antykomunistycznej lub osoby represjonowanej z powodów politycznych będzie oznaczał wzrost wydatków Urzędu. W projekcie nie dokonano szacunku tego wzrostu. Niemniej decyzja odnośnie do wprowadzenia obowiązku dofinansowania kosztów pobytu w domu pomocy społecznej nie podlega ocenie dogmatycznej.
3. Dostrzec jednak trzeba, że odnośnie do zmiany wprowadzanej art. 1 projektu w jego art. 3 doprecyzowano szereg technicznych obowiązków ZUS. Natomiast co się tyczy zmiany proponowanej w art. 2 projektu takich przepisów brak. Nie jest jasne kto występuje do Urzędu w sprawie sfinansowania różnicy pomiędzy kosztem pobytu w domu pomocy społecznej a opłatą wniesioną przez działacza opozycji: DPS, gmina czy działacz. Czy konieczny jest wniosek, czy tylko przekazanie informacji o zakwaterowaniu działacza w DPS? Z jaką częstotliwością Urząd dokonuje wypłat dofinansowania? Czy wydaje w tej sprawie decyzję administracyjną i kto jest jej adresatem? Wydaje się, że kwestie te wymagałyby uregulowania, choćby poprzez odesłanie do przepisów zmienianej przez art. 2 projektu ustawy, dotyczących świadczenia pieniężnego i pomocy pieniężnej (art. 7 i n.).

III. Konkluzje

Podsumowując powyższe można zaproponować pozytywne zaopiniowanie projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych, z zastrzeżeniem zasadności rozważenia wprowadzenia przepisów regulujących kwestie techniczne odnośnie do dofinansowania pobytu kombatanta w DPS.